

Bokomtale ved høyskolelektor Geir Lahnstein, Handelshøyskolen BI

Karl Jacobsen og Hilde Borg Gjertsen:

Forståelse i miljøterapi

Gyldendal Akademisk. Oslo 2010

Helt siden Ansvarsreformen i 1991 har det vært et ønske om å utvikle relevant og faglig oppdatert litteratur innen tjenestområdet utviklingshemming. Det har bl.a. vært et viktig poeng ikke å generalisere spørsmål om hjelpetiltak, men å gjøre aktuelle tjenester individuelt tilpasset og funksjonelle. Individuell tilpassning understøttes også i Regjeringens Soria Moria-erklæring. Det er viktig at fokuset ikke ensidig er på metoder og regler i tjenestetilbudet, men at man har en referanseramme som er forpliktet på positiv psykologi og faglig fundert (forskningsbasert) i gangbare teorier og prinsipper knyttet til Utviklingspsykologien. I så måte har Gyldendal Akademisk bidratt med et meget kjærkommet skudd på stammen når

det gjelder lærebok i miljøterapi som soleklart bør ha en plass som pensumlitteratur innen Akademia. Forfatterne har et glimrende grep på stoffet. Deres profesjonelle arbeid gjennom mange år kommer klart til uttrykk i bokas språklige form, struktur og redigering. På en mesterlig måte kombineres teori og praksis. Oppdatert teori er bygget inn i teksten som gjør det svært enkelt også for ikke-forståsegpåere å følge den råde tråd. Det er hele veien gode teorireferanser uten at vi opplever det vi kan kalle «name-dropping». Likevel er det den konkrete praksistilnærming som er bokas bærende element. Vi følger Frida, som fikk en alvorlig hjerneskade som voksen, med sterk kognisjonssvikt som konsekvens. Hun følges via intensivavdeling, sykehus-

behandling og overføring til bolig i det kommunale tjenestetilbudet. Spesielt fokus er på interaksjonen mellom Frida og hennes nærpå personer, miljøarbeidere og andre ressurspersoner. Gjennom syv hovedfaser ser vi hvordan Frida utvikler seg fra stereotyp atferd med sterk hang til repeterende spørsmål (jeg må ha meg en røyk) til der hun gradvis får større selvkontroll, har lange gode stunder på sitt eget rom, klarer å variere samtaletema osv. Forfatterne løfter Frida fram på en slik måte at det er umulig å la være å bli glad i henne. Den virkelige gode fortellerkunst er at du som leser involverer deg personlig. Du får en nærhet til Frida og et eierforhold til hendelsene. Dette er virkelig god prosakunst. Likevel er dette en fagbok av høyeste klasse. Forfatterne fører oss inn i en dyp refleksjon i hvert kapittel som avsluttes med et eget hovedavsnitt: Diskusjon. Her manes vi til ettertanke, en indre dialog med fokus på faglighet og teambasert mangefaglighet. Hva kan vi i fellesskap gjøre for at et vidunderlig menneske som Frida kan få enda bedre livsbetingelser, slik at hun på sine egne premisser virkelig kan leve det gode liv og mobilisere sine egne skjulte ressurser fullt ut (essensen i den positive psykologien, den gode arv fra Maslow og Rogers). Herlig er også det lavmælte oppgjøret med den tradisjonelle normaliseringstankegangen som kan forstås som at Frida ideelt sett skulle utvikle seg positivt, bit for bit, for å bli lik oss «normale mennesker», - uten utviklingshemming. Nei, her skal Frida gis muligheter til å utvikle seg ut fra sine egne forutsetninger hvor den grunnleggende tanke er gjensidighetsprinsippet

ved gode dialoger i miljøet, der og da (Husserl). Den bærende idé i god miljøterapi er å skape god livskvalitet. Her kommer det underliggende menneskesynet til syne. Ethvert menneske er en unik ressursperson som fortjener «å bli elsket» (Løgstrup), i seg selv, helt uavhengig av kognitive og emosjonelle evner. Boken dokumenterer til fulle at det ikke er tilstrekkelig med bare god vilje, aktivisering og regelstyring. Miljøterapi er et avansert faglig arbeid, som krever teoretisk fundering, en helhetlig tenkning, og oppdaterte kunnskaper innen kognisjon, emosjon, helse og miljø.